

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 40. Sanctorum Xaverii & Iosephi coloniarum depopulatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

ris oppido loca progrediendi: eoque processere, ut eorum Casiquius cum aliquot assēctis non agrē se ad oppidum duci siverit. Ad quos visendos, non secus ac ad Africana monstra in Europa itur, concussus est. Socii ad cicurandos feros homines Divi Xaverii Iyphanotheculam eis ostentavēre, creditumque est plus mutum pictumque Xaverium & ejus reliquias potuisse, quam vivam ceterorum Patrum virtutem. Exinde enim per interpretem feri homines sermonem Sociorum avidē arripiebant, & positis suspitionibus cibos appositos non illibenter admittebant, nostrorumque vestes & calceos attoniti atredebant, autumantes eos calceatos petafatosque olim fuisse natos: adeo prater sylvas suas sylvicolæ illi nihil noverant. Lepidum fuit, ad æris campani tactum ceu ad tonitruum, stupidos cernere, audirēque sciscitantes, qui tantilla moles adeo sonore loqueretur? Lepidius fuit, feros homines, tygridum barritibus tantum affuetos, ad musicæ numeros sponte sua subsilientes videre, & Neophytos nostros ad symphonicos modullos salutantes ultro imitari, denique, facta aliqua redeundi spe, suas sylvas feri homines repetiere. Quamvis Socii nullam unquam occasionem omiserint de ea natione benē merendi: tamen rari admodum hactenus Christo nomen dedere.

HOC anno Episcopus Paraquariensis Paranienses Neophytos inspectum venit. Venientem Petrus Romerus & Socii per vias arcibus triumphalibus conspicuas in ornatu novorum oppidorum templa, inter vocum & instrumentorum musicorum concentum, Infula & Pontificali veste insignem invexere: stupentibus hinc novis hominibus ad Præfulis majestatem: inde verò Præfule approbante Societatis labores, quæ tam pulchro additamento Christianum imperium auxisset. Multa millia Neophytorum altero post Baptismum Sacramento ad spiritualem pugnam pro officio confirmavit, abiensque litteras honorarias conscripsit, quibus Regi Catholico significabat, vidisse se nostrorum Neophytorum oppida, ab Societate ad Paranam constructa, quæ non jam saperent barbariem, sed humanitatem benē cultorum hominum. In Acaraïensi Nativitatis Virgineæ oppido, Josephi Anchiætæ reliquiæ duobus adolescentibus, uni sumpto veneno, & alteri viperæ morfu, ad extrema deductis, salutare fuerit. Ibidem imago Beatæ Virginis & Divorum Josephi & Ignatii portentose sudavere, stupentibus ad insolitam rem Petro Alvaro & Antonio Palermo oppidi curatoribus, & triste nescio quid ominantibus, præsertim cum nunciatum est alteram Virginis iconem sub id tempus Piratiniæ in Brasilia etiam sudasse. Auxit omnis metum Emmanuël Correa, vir nobilis, è Brasilia nuper advectus, nuncios multas Mamalucorum & Tupicorum cohortes in totius Guairaniæ perniciem arma moliri: immoto ad hæc Paraquariæ Prætorē, & nihil de incuria remittente. Itaque horret animus in Guairaniam proficisci, & rerum dicendarum calamitas ab solito officio calamum absterret. Porro pergendum est.

FRANCISCUS Vasquius Provincialis, inspectis Paraniensibus oppidis, per famosum illud præcipitium, eodem quo ejus decessor labore, in Guairantam penetravit. Nam quamvis Paraquariæ Prætor illac iter habere vetuerat, tamen recentioribus litteris Senatus Chuquisacensis Regius, abrogatâ lege, edixerat è bono publico non sibi videri, si communes compendiarieque viæ interdicerentur. Igitur postquam Provincialis primam Guairaniæ Hispanorum urbeculam attingit, citato amplissimi ordinis edicto, magistratum de fractâ Prætoris lege conquerentem, postulantemque, ne illac rediret, facile compefcuit. Villaticam adverso Paranâ & Huibajo delatus, trepidum nuncium accepit de Divi Xaverii oppido ab Mamalucis obseflo. Quo accepto nuncio, animatis ad auxiliandum Villaticanis, quantâ potuit remorum contentione, viâ compendio usus, in Sociorum subsidium properavit. In Divi Xaverii oppido aderat Sylverius Pastor initio invasionis, qui cognito ab Mamalucis suos Neophytos è remotioribus villis in servitutem abigi, extra oppidum progressus latrones adiens, spreis ferreis fistulis in suum pectus directis, tantum gelta, voce, minis, lacrymis potuit, ut aliquot captivos sibi reddi impetrârit. Sed

*Casiquiâ ut-
cunque cicu-
rati.*

CAPUT
XXXIX.
De reliquis
Paranæ re-
bus.

*Confirmatio
Neophyti.*

*Josephi An-
chiætæ Reli-
quia.*

*Sudor por-
tentosus.*

CAPUT
XI.
Sanctorum
Xaverii &
Josephi co-
loniarum de-
populatio.

*Franciscus
Vasquius
Guairaniam
avit.*

*Mamaluci
oppidū Divi
Xaverii in-
vadunt.*

breve fuit solatium, hostibus sequenti die in villas oppido proximas effusis, & populationem solitâ crudelitate facientibus. Quibus iterum obviam factus, conspecto Mamaluco acinacem iteratâ savitie in Neophytum, quem vulneraverat, vibrante, ausus est in patricidâ brachium involare, vociferans, malle se, quam carissimum in Christo filium, feriri. Sed Mamaluci fectâ urbanitate eum cingentes, & per sarcasum, ne nimium irasceretur, obsecrantes, occasionem dedere Neophytis suis procul id spectantibus existimandi, Patrêm suum à Mamalucis circumventum occisumque fuisse. Quæ fama, quamvis falsa, plurimis salutis fuit; trecentis omninò Xaverianorum capitibus, ne Pastore destituti præda lupis fierent, citatissimâ fugâ ad vetera Guairaniæ oppida elapsis: quorum non paucis è fuga retractis vincula prædones iniecere, aliis alibi eandem fortunam expertis. Trecentos Sylvester Pastor hinc inde conquestos ab servitute conservavit, & octodecim à prædonibus recuperavit, quos omnes Joanni Suario, in auxilium recens appulso, in tutum recipiendos tradidit. Mamalucis interim, more suo, munitione è palis factâ extra oppidum captivos includentibus, aut magnis catenarum nexibus insertos, ne elaberentur, arctantibus. Antonius Ruifius ubi ad Divi Xaverii portum, dissipatâ jam gente, appulit, immenso dolore dirigit. Christophorus Mendoça eò, etiam invasionis nescius, appellens, manipulum Ethnicorum abs se recens è sylvis reductum, re cognitâ, continuo labore, ad vetera oppida extra præsentis periculi aleam, quantâ potuit celeritate, deduxit. Eo in rerum statu Villaricani advenere, qui in Mamalucos inveciti, uno è suis occiso, & altero vulnerato, pedem referentes, nunquam deinde adduci potuerunt à Provinciali, qui cum ipsis venerat, ut secundum impetum ad captivos liberandos tentarent. Igitur postquam Pindovius, Nivatingiënsis coloniæ destructæ dux, tractâ in partes numerosâ fœderatorum multitudinem, prædonibus se tradidit, templum oppidumque Divi Xaverii destructum est, tanto Sociorum omnium dolore, quanto superioribus annis ad reducendos ferocissimos antropophagos labore constructum fuerat. Id oppidum mille & quingentas familias aliquando computarat, ex quo numero vix quingenta capita è prædonum furore erepta, secundo Tibaxiyâ, ad vetera oppida Provincialis remisit. Non hic stetit invasionis lues: nam Sancti Josephi colonia, inter Sancti Xaverii & Sancti Ignatii oppida media, sola trepidatione destructa est, ejus incolis Mamalucorum metu fugâ dilapsis, aut in eorum manus prolapsis. Et quia tot oppidorum destructorum reliquiæ veteribus coloniis oneri esse poterant, Provincialis non procul Laureto, ut mutuâ se vicinitate defenderent, novum oppidum, ad quod incolendum concurrerent omnes ii, qui prædonum furem evaserant, specioso magis & prudenti, quam profuturo consilio, construi iussit.

Aliquot capita conservantur.

Pindovius Mamalucis se tradidit.

Quingenta capita oriuntur.

CAPUT
XLI.
De deferendis
Tataobanæ factio-
nis oppidis
agitur.

*Tataobanæ
factionis factus.*

*Nuncium de
Mamalucis.*

*Pars esse
resistentium
hostibus.*

His rebus ordinatis, Provincialis Vasquius cum Antonio Ruifio & aliis Sociis ad juvanda Tataobanæ factionis oppida celerrimè contendit: nam rumor increbuerat, non ex vano acceptus, sub numerosissimis signis Mamalucos & Tupicos, in reliquæ Guairaniæ perniciem conjuratos, adventare. Circa Tataobæ terras tria oppida Societas erexerat, quorum unum Archangelis dicatum, suprâ mille familias censebat. In Sancti Thomæ oppido octingentæ familiæ se aggregaverant, & Simon Maçeta in reâdificata Jesu-Mariana colonia tantam Barbarorum multitudinem Guiraveranæ factionis denuò reduxerat, ut vix à primo splendore differre videretur. Hinc dum appulit Provincialis, & coram vidit ferocem nuper Antropophagorum gentem, ita jam ad honestam piamque vitam proclivem, ut quotidie neminem aut Catechesi adesse, aut religiosè festos dies celebrare, aut utilia animis corporibusque monita audire pigeret, non potuit non laudare dexteram Excellsi, qui ex lapidibus his fecerat tot filios Abraham. Socios verò Divinæ bonitatis instrumenta, amplexus hortabatur, ut quo pede cœpissent, porrò pergerent. In his rebus versanti rursus nunciant exploratores, Mamalucorum cohortes non procul abesse. Quare Provincialis, adhibitis quotquot potuit in consultationem Sociis, à singulis percunctatur, quid in re trepida faciendum putarent? Plerique responderunt, duos esse modos Tataobæ populos juvandi: si nempe ad resistendum hostibus animarentur, aut ad

tutiora